षष्ठमः प्रश्नः

॥तैत्तिरीय ब्राह्मणम्॥

॥षष्ठमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे द्वितीयाष्टके षष्टः प्रपाठकः॥

स्वाद्वीं त्वां स्वादुनां। तीव्रां तीव्रेणं। अमृतांममृतेन। मधुंमतीं मधुंमता। सृजामि स॰ सोमेन। सोमोंऽस्यश्विभ्यां पच्यस्व। सरंस्वत्ये पच्यस्व। इन्द्रांय सुत्राम्णं पच्यस्व। परीतो षिश्चता सुतम्। सोमो य उत्तम॰ हुविः॥१॥

द्धन्वा यो नर्यो अप्स्वंन्तरा। सुषाव सोम्मिद्रिभिः। पुनातुं ते परिस्रुतम्। सोम् सूर्यस्य दुहिता। वारेण शश्वंता तना। वायुः पूतः पवित्रंण। प्राङ्ख्सोमो अतिंद्रुतः। इन्द्रंस्य युज्यः सखा। वायुः पूतः पवित्रंण। प्रत्यङ्ख्सोमो अतिंद्रुतः॥२॥ इन्द्रंस्य युज्यः सखा। ब्रह्मं क्षत्रं पंवते तेजं इन्द्रियम्। सुरया सोमः सुत आसुंतो मदाय। शुक्रेणं देव देवताः पिपृग्धि। रसेनात्रं यजमानाय धेहि। कुविदङ्ग यवंमन्तो यवंश्चित्। यथा दान्त्यंनुपूर्वं विययं। इहेहैंषां कृणुत् भोजंनानि। ये बर्हिषो नमोवृक्तिं न ज्ग्मः। उपयामगृहीतोऽस्यश्विभ्यां त्वा जुष्टं गृह्णामि॥३॥

सरंस्वत्या इन्द्रांय सुत्राम्णैं। एष ते योनिस्तेर्जंसे त्वा। वीर्याय त्वा बलांय त्वा। तेर्जोऽसि तेजो मिये धेहि। वीर्यमिस वीर्यं मिये धेहि। बलंमिस बलं मिये धेहि। नाना हि वां देवहिंत् सदंः कृतम्। मा सरसृक्षाथां पर्मे व्योमन्। सुरा त्वमिसं शुष्मिणी सोमं एषः। मा मां हिरसीः स्वां योनिमाविशन्॥४॥

उपयामगृहीतोऽस्याश्विनं तेजः। सार्स्वतं वीर्यम्। ऐन्द्रं बलम्। एष ते योनिर्मोदाय त्वा। आन्न्दायं त्वा महंसे त्वा। ओजोऽस्योजो मियं धेहि। मृन्युरंसि मृन्युं मियं धेहि। महोऽसि महो मियं धेहि। सहोऽसि सहो मियं धेहि। या व्याघ्रं विषूचिका। उभौ वृकं च रक्षंति। श्येनं पंतृत्रिण र् सिर्हम्। सेमं पात्वरहंसः। सम्पृचंः स्थ सं मां भुद्रेणं पृङ्का। विपृचंः स्थ वि मां पाप्मनां पृङ्गा।५॥

ह्वः प्रत्यङ्ख्सोम् अतिद्वते गृह्णस्याविशन्विष्णि पश्चं चा [१] सोमो राजाऽमृतर् सुतः। ऋजीषेणांजहान्मृत्युम्। ऋतेनं सत्यिमिन्द्रियम्। विपानर् शुक्रमन्धंसः। इन्द्रंस्येन्द्रियम्। इदं पयोऽमृतं मधुं। सोममुद्धो व्यंपिबत्। छन्दंसा ह्र्सः शुंचिषत्। ऋतेनं सत्यिमिन्द्रियम्। अद्भः क्षीरं व्यंपिबत्॥६॥ कुङ्गांङ्गिर्सो धिया। ऋतेनं सत्यिमिन्द्रियम्। अन्नौत्पिर्स्रुतो रसम्। ब्रह्मणा व्यंपिबत् क्षत्रम्। ऋतेनं सत्यिमिन्द्रियम्। रतो मूत्रं विजंहाति। योनिं प्रविशदिन्द्रियम्। गर्भो जरायुणाऽऽवृतः। उत्वं जहाति जन्मना। ऋतेनं सत्यिमिन्द्रियम्॥७॥

वेदेन रूपे व्यंकरोत्। स्तास्ती प्रजापंतिः। ऋतेनं स्त्यमिन्द्रियम्। सोमेन सोमो व्यंपिबत्। स्तास्तौ प्रजापंतिः। ऋतेनं स्त्यमिन्द्रियम्। दृष्ट्वा रूपे व्याकरोत्। स्त्यानृते प्रजापंतिः। अश्रंद्धामनृतेऽदंधात्। श्रद्धाः स्त्ये प्रजापंतिः। ऋतेनं स्त्यमिन्द्रियम्। दृष्ट्वा पंरिस्रुतो रसम्। प्रजापंतिः। ऋतेनं स्त्यमिन्द्रियम्। दृष्ट्वा पंरिस्रुतो रसम्।

शुक्रेणं शुक्रं व्यंपिबत्। पयः सोमं प्रजापंतिः। ऋतेनं सत्यमिन्द्रियम्। विपान १ शुक्रमन्धंसः। इन्द्रंस्येन्द्रियम्। इदं पयोऽमृतं मधुं॥८॥

अद्यः क्षीरं व्यंपिवृज्जनमंनुर्तेनं स्त्यमिन्द्रियः श्रुद्धाः सत्ये प्रजापंतिरृष्टौ चं॥——[२]
सुरावन्तं बर्हिषदः सुवीरम्ं। युज्ञः हिन्वन्ति महिषा
नमोभिः। दधानाः सोमन्दिवि देवतासु। मदेमेन्द्रं यजमानाः
स्वर्काः। यस्ते रसः सम्भृत ओषंधीषु। सोमस्य
शुष्मः सुरया सुतस्य। तेनं जिन्व यजमानं मदेन।
सरस्वतीमश्विनाविन्द्रमग्निम्। यमश्विना नमुंचेरासुरादिधं।
सरस्वत्यसंनोदिन्द्रियायं॥९॥

ड्मन्त १ शुक्रं मधुमन्तमिन्दुम्। सोम् राजानिम्ह भक्षयामि। यदत्रं रिप्त रिसनः सुतस्यं। यदिन्द्रो अपिबच्छचीभिः। अहन्तदंस्य मनसा शिवेनं। सोम् र राजानिम्ह भक्षयामि। पितृभ्यः स्वधाविभ्यः स्वधा नमः। पितामहेभ्यः स्वधाविभ्यः स्वधा नमः। प्रपितामहेभ्यः स्वधाविभ्यः स्वधा नमः। अक्षन्यितरः॥१०॥ अमीमदन्त पितरंः। अतीतृपन्त पितरंः। अमीमृजन्त पितरंः। पितंरः शुन्धंध्वम्। पुनन्तुं मा पितरंः सोम्यासंः। पुनन्तुं मा पितामहाः। पुनन्तु प्रपितामहाः। प्वित्रंण श्तायुंषा। पुनन्तुं मा पितामहाः। पुनन्तु प्रपितामहाः॥११॥

प्वित्रंण श्तायंषा। विश्वमायुर्व्यंश्ववै। अग्र आयू शिष् पवसेऽग्रे पर्वस्व। पर्वमानः सुवर्जनः पुनन्तं मा देवजनाः। जातंवेदः प्वित्रंवद्यत्तं प्वित्रंमिर्चिषिं। उभाभ्यान्देव सवितर्वेश्वदेवी पुनती। ये संमानाः समनसः। पितरों यम्राज्यें। तेषां लोकः स्वधा नमः। यज्ञो देवेषुं कल्पताम्॥१२॥

ये संजाताः समंनसः। जीवा जीवेषुं मामकाः। तेषा् श्र्रं श्रीमीयं कल्पताम्। अस्मिँ श्लोके शतः समाः। द्वे स्रुती अंश्रणवं पितृणाम्। अहन्देवानां मृत मर्त्यां नाम्। याभ्यां मिदं विश्वमे जत्समेति। यदंन्तरा पितरं मातरं च। इदः हिवः प्रजनंनं मे अस्तु। दशंवीरः सूर्वगंणः स्वस्तये।

आत्मसिनं प्रजासिनं। पृशुसन्यंभयसिनं लोकसिनं। अग्निः प्रजां बंहुलां में करोत्। अन्नं पयो रेतों अस्मासुं धत्त। रायस्पोषमिषुमूर्जमस्मासुं दीधरुत्स्वाहाँ॥१३॥

ड्रन्द्रियायं पितरंः शतायुंषा पुनन्तुं मा पितामृहाः पुनन्तु प्रपितामहाः कल्पताः स्वस्तये पश्चं च॥————[3]

सीसेन तत्रुं मनसा मनीषिणः। ऊर्णासूत्रेणं क्वयो वयन्ति। अश्विनां यज्ञश् संविता सरस्वती। इन्द्रस्य रूपं वर्रणो भिष्ज्यन्। तदंस्य रूपमृमृतुश् शचींभिः। तिस्रोऽदंधुर्देवताः सश्रराणाः। लोमानि शष्पैर्बहुधा न तोक्निभः। त्वगंस्य माश्समभवन्न लाजाः। तद्श्विनां भिषजां रुद्रवंर्तनी। सरस्वती वयति पेशो अन्तरः॥१४॥

अस्थि मुज्ञानं मासंरैः। कारोत्रेण दर्धतो गवाँन्त्वचि। सरंस्वती मनसा पेश्वलं वसुं। नासंत्याभ्यां वयति दर्शतं वपुः। रसं परिस्रुता न रोहितम्। नुग्रहुर्धीर्स्तसंर्न्न वेमं। पर्यसा शुक्रम्मृतंं जनित्रम्ं। सुरंया मूत्रांज्ञनयन्ति रेतः। अपामितिन्दुर्मतिं बार्धमानाः। ऊर्वध्यं वात र्र सुबुवन्तदारात्॥१५॥

इन्द्रंः सुत्रामा हृदंयेन सृत्यम्। पुरोडाशेन सिवृता जंजान। यकृत्क्रोमानं वर्रणो भिष्ज्यन्। मतंस्रे वायव्यैर्न मिनाति पित्तम्। आत्राणि स्थाली मधु पिन्वमाना। गुदा पात्राणि सुद्धा न धेनुः। श्येनस्य पत्रं न प्रीहा शचीभिः। आसन्दी नाभिरुदरं न माता। कुम्भो विनृष्ठुर्जनिता शचीभिः। यस्मित्रग्रे योन्यां गर्भो अन्तः ॥१६॥

प्राशीर्व्यक्तः श्तधारं उत्संः। दुहे न कुम्भी स्वधां पितृभ्यंः। मुख्य सदंस्य शिर् इत्सदेन। जिह्वा पवित्रमिश्वना स्य सर्यस्वती। चप्पन्न पायुर्भिषगंस्य वालंः। वस्तिर्न शेपो हरसा तर्स्वी। अश्विभ्यां चक्षुंरमृतं ग्रहाभ्याम्। छागेन तेजो ह्विषां श्वतेनं। पक्ष्मांणि गोधूमैः क्रेलेरुतानिं। पेशो न शुक्रमसितं वसाते॥१७॥

अविर्न मेषो नसि वीर्याय। प्राणस्य पन्थां अमृतो ग्रहाँभ्याम्।

सरंस्वत्युपवाकैंर्व्यानम्। नस्यांनि ब्र्हिर्बदंरैर्जजान। इन्द्रंस्य रूपमृष्भो बलांय। कर्णांभ्याः श्रोत्रंममृतङ्ग्रहांभ्याम्। यवा न ब्र्हिर्श्रुवि केसंराणि। कर्कन्धं जज्ञे मध्ं सार्घं मुखांत्। आत्मन्नुपस्थे न वृकंस्य लोमं। मुखे श्मश्रूणि न व्यांघ्रलोमम्॥१८॥

केशा न शीर्षन् यशंसे श्रिये शिखाँ। सिर्हस्य लोम् त्विषिरिन्द्रियाणि। अङ्गाँन्यात्मिन्धिषजा तद्श्विनाँ। आत्मान्मङ्गेः सम्धात्सरंस्वती। इन्द्रंस्य रूपर्श् शतमान्मायुः। चन्द्रेण् ज्योतिर्मृतन्दधाना। सरंस्वती योन्याङ्गर्भम्नतः। अश्विभ्यां पत्नी सुकृतं बिभर्ति। अपार्श्रसेन् वरुणो न साम्नाँ। इन्द्रः श्रिये जनयंत्रप्सु राजाँ। तेजः पश्नार ह्विरिन्द्रियावंत्। परिस्रुता पर्यसा सार्घं मधुं। अश्विभ्याँन्दुग्धं भिषजा सरंस्वत्या सुतासुताभ्याँम्। अमृतः सोम् इन्दुः॥१९॥

अन्तर आरादन्तर्वसाते व्याघ्रलोमर राजां चुत्वारि च॥______

मित्रों ऽसि वर्रुणोऽसि। समृहं विश्वैर्देवैः। क्षुत्रस्य नाभिरिस। क्षुत्रस्य योनिरिस। स्योनामा सीद। सुषदामा सीद। मा त्वां हिश्सीत्। मा मां हिश्सीत्। निषंसाद धृतव्रंतो वर्रुणः। पस्त्यांस्वा॥२०॥

साम्राज्याय सुक्रतुंः। देवस्यं त्वा सिवतुः प्रस्वे। अश्विनौर्बाहुभ्याम्। पूष्णो हस्ताभ्याम्। अश्विनोर्भेषंज्येन। तेजंसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिश्चामि। देवस्यं त्वा सिवतुः प्रस्वे। अश्विनौर्बाहुभ्याम्। पूष्णो हस्ताभ्याम्। सरंस्वत्यै भैषंज्येन॥२१॥

वीर्यायात्राद्यांयाभिषिश्चामि। देवस्यं त्वा सवितुः प्रंस्वे। अश्विनौर्बाहुभ्याम्। पूष्णो हस्ताभ्याम्। इन्द्रंस्येन्द्रियेणं। श्रियै यशंसे बलांयाभिषिश्चामि। कोऽसि कतमोऽसि। कस्मैं त्वा कार्यं त्वा। सृश्लोकाँ (४) सुमंङ्गलाँ (४) सत्यंराजा (३) न्। शिरों मे श्रीः॥२२॥

यशो मुखम्। त्विषिः केशाँश्च श्मश्रूणि। राजां मे

प्राणोऽमृतम्। सम्राद्वक्षुंः। विराद्धोत्रम्। जिह्वा मे भ्द्रम्। वाङ्गहंः। मनो मृन्युः। स्वराङ्गामंः। मोदाः प्रमोदा अङ्गुलीरङ्गानि॥२३॥

चित्तं मे सहंः। बाहू मे बर्लमिन्द्रियम्। हस्तौं मे कर्म वीर्यम्। आत्मा क्षत्रमुरो ममं। पृष्टीर्मे राष्ट्रमुदर्म सौं। ग्रीवाश्च श्रोण्यौं। ऊरू अंरुब्री जानुंनी। विशो मेऽङ्गांनि सर्वतंः। नाभिर्मे चित्तं विज्ञानम्। पायुर्मेऽपंचितिर्भसत्॥२४॥

आन्न्द्न्न्दावाण्डौ में। भगः सौभाँग्यं पसंः। जङ्घाँभ्यां प्रद्धां धर्मोंऽस्मि। विशि राजा प्रतिष्ठितः। प्रति क्षुत्रे प्रतितिष्ठामि राष्ट्रे। प्रत्यश्चेषु प्रतितिष्ठामि गोष्। प्रत्यङ्गेषु प्रतितिष्ठाम्यात्मन्। प्रति प्राणेषु प्रतितिष्ठामि पुष्टे। प्रति द्यावांपृथिव्योः। प्रतितिष्ठामि यज्ञे॥२५॥

त्रया देवा एकांदश। त्रयस्त्रिष्शाः सुराधंसः। बृह्स्पतिंपुरोहिताः देवस्यं सवितुः स्वे। देवा देवैरंवन्तु मा। प्रथमा द्वितीयैः। द्वितीयांस्तृतीयैः। तृतीयाः सत्येनं। सत्यं युज्ञेनं। युज्ञो

यर्जुर्भिः॥२६॥

यजूर्षेषि सामंभिः। सामान्युग्भिः। ऋची याज्यांभिः। याज्यां वषद्वारेः। वृषद्वारा आहुतिभिः। आहुतयो मे कामान्त्समंधयन्तु। भूः स्वाहाँ। लोमानि प्रयंतिर्ममं। त्वङ्म आनंतिरागंतिः। मार्सं म् उपनितः। वस्वस्थि। मुज्जा म् आनंतिः॥२७॥

पुस्त्यांस्वा सरंस्वत्यै भैषंज्येन श्रीरङ्गांनि भूसद्यज्ञे यज्ञो यज्ञंभि्र्रुर्पनितुर्द्वे चं॥———[५]

यद्देवा देव्हेर्डनम्। देवांसश्चकृमा व्यम्। अग्निर्मा तस्मादेनंसः। विश्वांन्मुश्चत्व १ हंसः। यदि दिवा यदि नक्तम्। एना १ सि चकृमा व्यम्। वायुर्मा तस्मादेनंसः। विश्वांन्मुश्चत्व १ हंसः। यदि जाग्रद्यदि स्वप्नें। एना १ सि चकृमा वयम्॥ २८॥

सूर्यो मा तस्मादेनंसः। विश्वांन्मुश्चत्व १ हंसः। यद्ग्रामे यदरंण्ये। यत्सभायां यदिन्द्रिये। यच्छूद्रे यद्र्ये। एनश्चकुमा व्यम्। यदेकस्याधि धर्मणि। तस्यांव्यजनमिस। यदापो

अप्निया वरुणेति शपांमहे। ततों वरुण नो मुश्रा। अवंभृथ निचङ्कण निचेरुरंसि निचङ्कण। अवं देवैर्देवकृंतमेनोंऽयाट्। अव मर्त्यूर्मर्त्यंकृतम्। उरोरा नो देव रिषस्पांहि। सुमित्रा न आप ओषंधयः सन्तु। दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुः। यौऽस्मान्द्वेष्टिं। यं चं व्यं द्विष्मः। दुपदाद्विनम्मुमुचानः। स्वित्रः स्नात्वी मलांदिव॥३०॥

पूतं प्वित्रेणेवाज्यम्। आपंः शुन्धन्तु मैनंसः। उद्घयन्तमंस्परि। पश्यंन्तो ज्योतिरुत्तंरम्। देवन्दंवत्रा सूर्यम्। अगंन्म ज्योतिरुत्तमम्। प्रतियुतो वरुणस्य पाशंः। प्रत्यंस्तो वरुणस्य पाशंः। प्रधाँऽस्येधिषीमहिं। स्मिदंसि॥३१॥

तेजोंऽसि तेजो मियं धेहि। अपो अन्वंचारिषम्। रसेंन् समंसृक्ष्मिहि। पर्यस्वार अग्र आगंमम्। तं मा सरसंज् वर्चसा। प्रजयां च धनेन च। समावंवर्ति पृथिवी। समुषाः। समु सूर्यः। समु विश्वंमिदञ्जगंत्। वैश्वान्रज्योंतिर्भूयासम्। विभुङ्काम् व्यंश्जवै। भूः स्वाहाँ॥३२॥

स्वप्र एनार्श्स चकुमा वयं मुंश्च मलांदिव समिदंसि जगुत्रीणि च॥————[६]

होतां यक्षत्समिधेन्द्रंमिडस्पदे। नाभां पृथिव्या अधि। दिवो वर्ष्मन्त्सिमंध्यते। ओजिंष्ठश्चर्षणी सहान्। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षत्तनूनपांतम्। ऊतिभिर्जेतांर्मपंराजितम्। इन्द्रं देव॰ सुंवर्विदम्। पृथिभिर्मधुंमत्तमैः। नराश॰संनु तेजंसा॥३३॥

वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्ष्विडांभिरिन्द्रंमीडितम्। आजुह्वांनुममर्त्यम्। देवो देवैः सवींर्यः। वर्ज्रहस्तः पुरन्दरः। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतांयक्षद्वर्हिषीन्द्रंन्निषद्वरम्। वृष्भन्नर्यांपसम्। वसुंभीरुद्रैरांदित्यैः। स्युग्भिंर्बर्हिरासंदत्॥३४

वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षदोजो न वीर्यम्। सहो द्वार इन्द्रंमवर्धयन्। सुप्रायणा विश्रयन्तामृतावृधंः। द्वार् इन्द्रांय मीदुषें। वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षदुषे इन्द्रंस्य धेनू। सुदुषे मातरौ मही। सवातरौ न तेजंसी।

वृत्समिन्द्रंमवर्धताम्॥३५॥

वीतामाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्ष्रद्देव्या होतांरा। भिषजा सखांया। ह्विषेन्द्रं भिषज्यतः। क्वी देवौ प्रचेतसौ। इन्द्रांय धत्त इन्द्रियम्। वीतामाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षत्तिस्रो देवीः। त्रयंस्त्रिधातंवोपसंः। इडा सरस्वती भारती॥३६॥

महीन्द्रंपत्नीर्ह्विष्मंतीः। वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्ष्त्त्वष्टांर्मिन्द्रं देवम्। भिषज्ञं सुयजंङ्गृतिश्रयम्। पुरुरूपं सुरेतंसं मुघोनिम्। इन्द्रांय त्वष्टा दधंदिन्द्रियाणि। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षद्वन्स्पतिम्। शुमितारं शृतऋतुम्। धियो जोष्टारंमिन्द्रियम्॥३७॥

मध्वां सम्अन्पथिभिः सुगेभिः। स्वदांति ह्व्यं मधुंना घृतेनं। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षदिन्द्र स्वाहाऽऽज्यंस्य। स्वाह्य मेदंसः। स्वाहां स्तोकानांम्। स्वाह्य स्वाहांकृतीनाम्। स्वाहां ह्व्यसूँक्तीनाम्। स्वाहां देवा स्वाज्यपान्। स्वाहेन्द्र से होत्राञ्जंषाणाः। इन्द्र आज्यंस्य वियन्तु। होत्र्यजं॥३८॥

शर्धमानः॥३९॥

तेर्जसाऽऽसददवर्धतां भारंतीन्द्रियं जुंषाणा हे चं (स्मिधेन्द्रन्तनूनपात्मिडांभिर्ब्र्हिष्योजं उषे देव्यां तिस्रस्त्वष्टांरं वनस्पतिमिन्द्रम् ॥ स्मिधेन्द्रं चतुर्वेत्वेको वियन्तु हिर्वातामेको वियन्तु हिर्वेत्वेको वियन्तु होत्वर्यजं ॥)॥————[७] सिमिष्ट्रं इन्द्रं उषसामनीके। पुरोरुचां पूर्वकृद्वांवृधानः। त्रिभिर्देवैस्त्रिप्शता वर्ज्रबाहुः। ज्ञ्यानं वृत्रं वि दुरो ववार। नराशक्तः प्रतिशूरो मिमानः। तनूनपात्प्रति यज्ञस्य धामं। गोभिर्वपावान्मधुना सम्अन्। हिर्पण्यैश्चन्द्री यंजित् प्रचेताः। ईडितो देवैर्हरिवाक् अभिष्टिः। आजुह्वांनो हिवषा

पुरन्दरो मघवान् वर्ज्ञंबाहुः। आयांतु यज्ञमुपंनो जुषाणः। जुषाणो बर्हिर्हिरिवान्न इन्द्रंः। प्राचीन र्रं सीदत्प्रदिशां पृथिव्याः। उरुव्यचाः प्रथमान र्रं स्योनम्। आदित्येर्क्तं वसुंभिः स्जोषाः। इन्द्रन्दुरंः कवष्यो धावंमानाः। वृषाणं यन्तु जनयः सुपत्नीः। द्वारो देवीर्भितो विश्रंयन्ताम्। सुवीरां वीरं प्रथमाना महोभिः॥४०॥ उषासानक्तां बृहती बृहन्तम्। पर्यस्वती सुद्धे शूर्मिन्द्रम्॥ पेशंस्वती तन्तुंना संव्ययंन्ती। देवानां देवं यंजतः सुरुको। देव्या मिमाना मनसा पुरुत्रा। होतांराविन्द्रं प्रथमा सुवाचां। मूर्धन् यज्ञस्य मधुंना दर्धाना। प्राचीनं ज्योतिंरह्विषां वृधातः। तिस्रो देवीर् ह्विषा वर्धमानाः। इन्द्रं जुषाणा वृषंणं न पत्नीः॥४१॥

अच्छिन्नन्तनुं पर्यसा सरंस्वती। इडां देवी भारती विश्वतूँर्तिः। त्वष्टा दधदिन्द्रांय शुष्मम्। अपाकोचिष्टुर्यशसे पुरूणि। वृषा यजन्वृषणं भूरिरेताः। मूर्धन् यज्ञस्य समनक्त देवान्। वनस्पतिरवंसृष्टो न पाशैः। त्मन्यां सम्अञ्छंमिता न देवः। इन्द्रंस्य हुव्यैर्ज्ठरं पृणानः। स्वदांति ह्व्यं मध्ना घृतेनं। स्तोकानामिन्दुं प्रति शूर इन्द्रंः। वृषायमाणो वृषभस्तुंराषाट्। घृतप्रुषा मध्ना ह्व्यमुन्दन्। मूर्धन् यज्ञस्यं जुषता इस्वाहाँ॥४२॥

शर्धमानो महोंभिः पत्नीर्घुतेनं चत्वारिं च॥———[८]

आचंर्षणिप्रा विवेष यन्मां। त॰ सधीचींः। सत्यमित्तन्न

त्वावार् अन्यो अस्ति। इन्द्रं देवो न मर्त्यो ज्यायान्। अहुन्नहिं पिर्शयांनुमर्णः। अवांसृजोऽपो अच्छां समुद्रम्। प्रसंसाहिषे पुरुहूत शत्रून्। ज्येष्ठंस्ते शुष्मं इह रातिरस्तु। इन्द्रा भंर दक्षिणेना वसूंनि। पितः सिन्धूनामिस रेवतींनाम्। स शेवृंधमिधं धाद्युम्नम्से। मिहं क्षत्रं जनाषाडिन्द्र तव्यम्। रक्षां च नो मृघोनः पाहि सूरीन्। राये चं नः स्वप्त्या इषे धाः॥४३॥

रेवतींनाश्चत्वारिं च॥-----[९]

देवं ब्र्हिरिन्द्र र सुदेवन्देवैः। वीरवंत्स्तीणं वेद्यांमवर्धयत्। वस्तौर्वृतं प्राक्तौर्भृतम्। राया ब्र्हिष्मतोऽत्यंगात्। वसुवनं वसुधेयंस्य वेतु यर्जः। देवीर्द्वार् इन्द्र सङ्घाते। विङ्वीर्यामंत्रवर्धयन्। आ वृत्सेन् तरुणेन कुमारेणं चमीविता अपार्वाणम्। रेणुकंकाटन्नुदन्ताम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यर्जः॥४४॥

देवी उषासानक्तां। इन्द्रं युज्ञे प्रयुत्यंह्वेताम्। दैवीर्विशः

प्रायांसिष्टाम्। सुप्रीते सुधिते अभूताम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वीतां यजं। देवी जोष्ट्री वसुंधिती। देविमन्द्रंमवर्धताम्। अयांव्यन्याघा द्वेषा १सि। आन्यावांक्षीद्वसु वार्याणि। यजंमानाय शिक्षिते॥४५॥

वसुवने वसुधेयंस्य वीतां यजं। देवी ऊर्जाहंती दुघें सुदुघें। पयसेन्द्रंमवर्धताम्। इष्मूर्जम्न्याऽवांक्षीत्। सिग्ध्ः सपीतिम्न्या। नवेन पूर्वन्दयंमाने। पुराणेन नवम्। अधातामूर्जमूर्जाहंती वसु वार्याणि। यजंमानाय शिक्षिते। वसुवने वसुधेयंस्य वीतां यजं॥४६॥

देवा दैव्या होतांरा। देविमन्द्रंमवर्धताम्। हृताघंशः सावाभाँ धाँ वसुवार्याणि। यजंमानाय शिक्षितौ। वसुवनं वसुधेयंस्य वीतां यजं। देवीस्तिम्रस्तिम्रो देवीः। पितिमिन्द्रंमवर्धयन्। अस्पृक्षद्भारंती दिवम्। रुद्रैर्यज्ञः सरंस्वती। इडा वसुंमती गृहान्॥४७॥

वसुवने वसुधेयंस्य वियन्तु यर्ज। देव इन्द्रो

नराशर्सं। त्रिव्रूथिस्रिवन्धुरः। देविमन्द्रमवर्धयत्। श्तेनं शितिपृष्ठानामाहितः। सहस्रेण प्रवर्तते। मित्रावरुणेदंस्य होत्रमर्ह्तः। बृह्स्पितेः स्तोत्रम्। अश्विनाऽऽध्वर्धवम्। वस्वने वस्धेयंस्य वेतु यजं॥४८॥

देव इन्द्रो वनस्पतिः। हिरंण्यवर्णो मधुंशाखः सुपिप्पृतः। देविमन्द्रंमवर्धयत्। दिव्मग्रेणाप्रात्। आऽन्तिरिक्षं पृथिवीमंद्दश्हीत्। वसुवने वसुधेयंस्य वेतु यजे। देवं बर्हिर्वारितीनाम्। देविमन्द्रंमवर्धयत्। स्वासस्थिमन्द्रेणासंत्रम्। अन्या बर्हीश्ष्यभ्यंभूत्। वसुवने वसुधेयस्यं वेतु यजे। देवो अग्निः स्विष्टकृत्। देविमन्द्रंमवर्धयत्। स्विष्टं कुर्वन्तिस्वष्टकृत्। स्विष्टम्द्यं केरोतु नः। वसुवने वसुधेयंस्य वेतु यजे॥ ४९॥

वियन्तु यजं शिक्षिते शिक्षिते वंसुवने वसुधेयंस्य वीताँय्यजं गृहान् वेतु यजांभूथ्यद्वं (देवं ब्रुहिर्देवीद्वारी देवी उपासानक्तां देवी जोष्ट्री देवी ऊर्जाहुंती देवा दैव्या होतारा शिक्षितौ देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवीर्देव इन्द्रो नगुशश्सों देव इन्द्रो वनस्पतिर्देवं ब्रुहिर्वारितीनान्देवो अग्निः स्विष्टकृद्देवम्। वेतु वियन्तु चृतुर्वीतामेको वियन्तु चृतुर्वैत्ववर्धयदवर्धयुत्रिरंवर्धतामेकोऽ

वर्धयः श्चृतुरंवर्धयत्। वस्तोरा वृत्सेन् दैवीरयावीष $\frac{1}{2}$ ह्ताऽस्पृक्षच्छ्वतेन् दिवः स्वास्थः स्विष्टः शिक्षिते शिक्षिते शिक्षिते शिक्षिते ॥)॥——[१०]

होतां यक्षत्सिमधाऽग्निमिडस्पदे। अश्विनेन्द्र सर्रस्वतीम्। अजो धूम्रो न गोधूमैः क्वंलैर्भेषजम्। मधु शष्पैर्न तेजं इन्द्रियम्। पयः सोमः परिस्रुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यजी होतां यक्षुत्तनूनपात्सरेस्वती। अविर्मेषो न भेषजम्। पथा मधुमताभंरन्। अश्विनेन्द्रांय वीर्यम्॥५०॥ बदंरैरुपवाकांभिर्भेषजन्तोकांभिः। पयः सोमः परिस्रुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होतर्यजं। होतां यक्षन्नराश १ सं न नग्रहुम्। पति स्रांये भेषजम्। मेषः सरंस्वती भिषक्। रथो न चन्द्रांश्विनौर्वपा इन्द्रंस्य वीर्यम्। बदंरैरुपवाकांभिर्भेषजन्तोकांभिः। पयः सोमः परिस्रुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होतुर्यजं॥५१॥

होतां यक्षदिडेडित आजुह्वांनः सरंस्वतीम्। इन्द्रं बलेन वर्धयन्। ऋषभेण गवैन्द्रियम्। अश्विनेन्द्रांय वीर्यम्। यवैः कर्कन्धंभिः। मधुं लाजैर्न मासंरम्। पयः सोमः परिस्रुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होत्यंजं। होतां यक्षद्धर्हिः सुष्टरीमोर्णमदाः। भिषङ्गासंत्या॥५२॥

भिषजाऽश्विनाऽश्वा शिशुंमती। भिषग्धेनुः सरंस्वती। भिषग्दुह इन्द्रांय भेषजम्। पयः सोमः परिस्रुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षद्दुरो दिशंः। क्वष्यां न व्यचंस्वतीः। अश्विभ्यां न दुरो दिशंः। इन्द्रो न रोदंसी दुधं। दुहे कामान्त्सरंस्वती॥५३॥

अश्विनेन्द्रांय भेषजम्। शुक्रं न ज्योतिंरिन्द्रियम्। पयः सोमः परिस्रुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षत्सुपेशंसोषे नक्तन्दिवां। अश्विनां सञ्जानाने। समं जाते सरंस्वत्या। त्विषिमिन्द्रे न भेषजम्। श्येनो न रजंसा हृदा। पयः सोमः परिस्रुतां घृतं मधुं॥५४॥

वियन्त्वाज्यंस्य होत्रयंजं। होतां यक्षद्दैव्या होतांरा भिषजाऽश्विनां। इन्द्रं न जागृंवी दिवा नक्तं न भेषजेः। शूष्ट्रं सरंस्वती भिषक्। सीसेन दुह इन्द्रियम्। पयः सोमंः परिस्रुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होत्यंजं। होतां यक्षत्तिस्रो देवीर्न भेषजम्। त्रयंस्त्रिधातंवोऽपसंः। रूपिमन्द्रें हिरण्ययम्॥५५॥

अश्विनेडा न भारंती। वाचा सरंस्वती। मह् इन्द्रांय दध्रिन्द्रियम्। पयः सोमः परिस्रुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्ष्त्त्वष्टांर्मिन्द्रंमश्विनां। भिषजं न सरंस्वतीम्। ओजो न जूतिरिन्द्रियम्। वृको न रंभुसो भिषक्। यशः सुरंया भेषुजम्॥५६॥

श्रिया न मासंरम्। पयः सोमः पिर्स्नुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षद्वनस्पतिम्ं। शमितार श्रितंत्रम्। भीमं न मृन्यु र राजांनळ्याँ प्रत्नमंसाऽश्विना भामम्। सरंस्वती भिषक्। इन्दांय दुह इन्द्रियम्। पयः सोमः पिर्स्नुतां घृतं मधुं। वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यजं॥५७॥ होतां यक्षद्ग्रि स्वाहाऽऽज्यंस्य स्तोकानांम्। स्वाहा मेदंसां पृथंक्। स्वाहा छागंमश्विभ्यांम्। स्वाहां मेष र सरंस्वत्यै। स्वाहंर्ष्भिमिन्द्रांय सि शहाय सहंसेन्द्रियम्।

स्वाह्य प्रियं न भेषुजम्। स्वाह्य सोमंमिन्द्रियम्। स्वाहेन्द्र रे सुत्रामाण र सिवतारं वर्रणं भिषजां पतिम्। स्वाह्य वनस्पतिं प्रियं पाथो न भेषुजम्। स्वाहां देवा र औज्यपान्॥ ५८॥

स्वाह् । ऽग्निश्च हो त्राञ्जंषाणो अग्निर्भेष जम्। पयः सोमंः पिर्म्नुतां घृतं मधुं। वियन्त्वा ज्यंस्य हो तर्यजं। हो तां यक्ष दिश्वना सरंस्वती मिन्द्र स्तुत्रामाणम्। इमे सोमाः सुरामाणः। छागैर्न मेषेर्ऋष्भः सुताः। शष्येर्न तोक्यंभिः। लाजैर्महंस्वन्तः। मदा मासंरेण परिष्कृताः। शुकाः पर्यस्वन्तो ऽमृताः। प्रस्थिता वो मधुश्चतः। तानिश्वना सरंस्वतीन्द्रः सुत्रामां वृत्रहा। जुषन्ता सौम्यं मधुं। पिबंन्तु मदंन्तु वियन्तु सोमम्। हो तर्यजं॥ ५९॥

वीर्यं वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यज्ञ नासंत्या सरंस्वती मधुं हिर्ण्ययं भेष्जं वियन्त्वाज्यंस्य होत्र्यंजांजयपान्मृताः पश्चं च (स्मिधाऽग्निः षद्। तन्नपांत्सप्ता नराशःसम्पृषिः। इडेडितो यवैर्ष्टो। ब्रहिः सप्ता दुरोऽश्विना नवं। सुपेश्तसर्षिः। दैव्या होतांरा सीसेन रसः। तिस्रस्त्वष्टांरमृष्टावंष्टो। वन्स्पित्मृषिः। अग्नित्रयोदश। अश्विना द्वादंश त्रयोदश। स्मिधाऽग्नि

बदंरैर्बदंरैर्यवैर्थिना त्विषिम्भिना न भेषुज॰ रूपमृभिनां भीमं भामम् ॥)॥——[११]

सिमंद्धो अग्निरंश्विना। तृप्तो घृमी विराद्भुतः। दुहे धेनुः सरंस्वती। सोमर्थ शुक्रमिहेन्द्रियम्। तृनूपा भिषजां सुते। अश्विनोभा सरंस्वती। मध्वा रजार्थसीन्द्रियम्। इन्द्रांय पृथिभिवहान्। इन्द्रायेन्दुर् सरंस्वती। नराशरसेन नग्नहुं:॥६०॥

अधांताम्श्विना मध्ं। भेषजं भिषजां स्ते। आजुह्वांना सरंस्वती। इन्द्रांयेन्द्रियाणि वीर्यम्। इडांभिरश्विनाविषम्। समूर्ज् सर र्यिन्दंधुः। अश्विंना नमुंचेः सुतम्। सोमर्थ शुक्रं पंरिस्रुतां। सरंस्वती तमाभंरत्। बर्हिषेन्द्रांय पातंवे॥६१॥

क्वष्यों न व्यचंस्वतीः। अश्विभ्यां न दुरो दिशंः। इन्द्रो न रोदंसी दुधैं। दुहे कामान्त्सरंस्वती। उषासा नक्तंमश्विना। दिवेन्द्रं सायमिन्द्रियैः। सञ्जानाने सुपेशंसा। समं जाते सरंस्वत्या। पातं नों अश्विना दिवाँ। पाहि नक्तं

सरस्वति॥६२॥

दैव्यां होतारा भिषजा। पातमिन्द्र सर्चां सुते। तिस्रस्रेधा सरंस्वती। अश्विना भारतीडाँ। तीव्रं पंरिस्नुता सोमम्। इन्द्रांय सुषवुर्मदम्। अश्विना भेषजं मधुं। भेषजन्नः सरंस्वती। इन्द्रे त्वष्टा यशः श्रियम्। रूप र रूपमधुः सुते। ऋतुथेन्द्रो वनस्पतिः। शशमानः पंरिस्रुताः। कीलालंमिश्विभ्यां मधुं। दुहे धुनुः सरंस्वती। गोभिनं सोमंमश्विना। मासंरेण परिष्कृतां। समेधाता र सर्रस्वत्या। स्वाहेन्द्रे सुतं मधुं॥६३॥ न्ग्रहः पातंवे सरस्वत्यधुः सुतेंऽष्टौ चं॥—— अश्विनां हविरिंन्द्रियम्। नमुंचेर्धिया सर्रस्वती। शुक्रमांसुराद्वसु। मुघमिन्द्रांय जिभ्ररे। यमुश्विना सरंस्वती। हिविषेन्द्रमवर्धयन्। स बिभेद वुलं मुघम्। नमुचावासुरे सर्चा। तिमन्द्रं पशवः सर्चा। अश्विनोभा सरंस्वती॥६४॥ दधांना अभ्यंनूषत। हुविषां युज्ञमिंन्द्रियम्। य इन्द्रं इन्द्रियन्द्रधुः। सुविता वरुणो भगः। स सुत्रामा हिविष्यंतिः। यर्जमानाय सश्चत। सविता वरुणोऽदर्धत्। यर्जमानाय दाशुषें। आदंत्त नमुंचेर्वसुं। सुत्रामा बर्लमिन्द्रियम्॥६५॥ वर्रुणः क्षुत्रमिन्द्रियम्। भगेन सिवृता श्रियम्ं। सुत्रामा यशंसा बलम्ं। दर्धाना यज्ञमांशत। अश्विना गोभिरिन्द्रियम्। अश्वेभिर्वीर्यं बलम्ं। हिविषेन्द्रकृ सरंस्वती। यजंमानमवर्धयन्। ता नासंत्या सुपेशंसा। हिरंण्यवर्तनी नर्गं। सरंस्वती हिविष्मंती। इन्द्र कर्मसु नोऽवत। ता भिषजां सुकर्मणा। सा सुद्धा सरंस्वती। स वृंत्रहा श्तत्रंतुः। इन्द्रांय दध्रिन्द्रियम्॥६६॥

उभा सरंस्वती बलंमिन्द्रियत्रग् पद्गं ————[१३] देवं बर्हिः संरस्वती। सुदेविमन्द्रं अश्विनां। तेजो न चक्षुंर्क्ष्योः। बर्हिषां दध्रिन्द्रियम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यजं। देवीर्द्वारां अश्विनां। भिषजेन्द्रे सरंस्वती। प्राणं न वीर्यन्तिसा द्वारां दध्रिन्द्रियम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यजं॥६७॥

देवी उषासांवृश्विनां। भिषजेन्द्रे सरस्वती। बलुं न

वार्चमास्ये। उषाभ्यांन्दध्रिन्द्रियम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यजं। देवी जोष्ट्री अश्विनां। सुत्रामेन्द्रे सरस्वती। श्रोत्रं न कर्णयोर्यशंः। जोष्ट्रीभ्यान्दध्रिन्द्रियम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यजं॥६८॥

देवी ऊर्जाहुंती दुघं सुदुघं। पयसेन्द्र सरंस्वत्यश्विनां भिषजांवत। शुक्रं न ज्योतिः स्तनंयोराहुंती धत्त इन्द्रियम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यर्जा। देवा देवानां भिषजां। होतांराविन्द्रंमश्विनां। वषद्वारेः सरंस्वती। त्विष्टं न हृदंये मृतिम्। होतृंभ्यान्दधुरिन्द्रियम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यर्जा॥६९॥

देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवीः। सर्रस्वत्यश्विना भारतीडाँ। शूषत्र मध्ये नाभ्याम्। इन्द्रांय दध्रिन्द्रियम्। वसुवनें वसुधेयंस्य वियन्तु यजं। देव इन्द्रो नराशश्संः। त्रिवरूथः सर्रस्वत्याऽश्विभ्यांमीयते रथंः। रेतो न रूपम्मृतंं जनित्रम्ं। इन्द्रांय त्वष्टा दधंदिन्द्रियाणि। वसुवने वसुधेयंस्य वियन्तु

यजं॥७०॥

देव इन्द्रो वन्स्पतिः। हिरंण्यपणी अश्विभ्याम्। सरंस्वत्याः सुपिप्पृतः। इन्द्राय पच्यते मधुं। ओजो न जूतिमृष्भो न भामम्। वन्स्पतिनी दधिदिन्द्रियाणि। वसुवने वसुधेयंस्य वियन्तु यजं। देवं ब्र्हिर्वारितीनाम्। अध्वरे स्तीर्णमृश्विभ्याम्। ऊर्णम्रदाः सरंस्वत्याः॥७१॥

स्योनिमन्द्र ते सदंः। ईशायै मृन्यु राजांनं बर्हिषां दधिरिन्द्रियम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यजं। देवो अग्निः स्विष्टुकृत्। देवान् यंक्षद्यथायथम्। होतांराविन्द्रंमिश्विनां। वाचा वाच सरंस्वतीम्। अग्नि सोम सिष्टुकृत्। स्विष्टु इन्द्रंः सुत्रामां सिवृता वर्रुणो भिषक्। इष्टो देवो वनस्पितंः। स्विष्टा देवा आज्यपाः। इष्टो अग्निरिग्निनां। होतां होत्रे स्विष्टुकृत्। यशो न दर्धदिन्द्रियम्। ऊर्जुमपंचिति इस्वधाम्। वसुवनं वसुधेयंस्य वियन्तु यजं॥७२॥

द्वारों दधुरिन्द्रियं वंसुवनें वसुधेयंस्य वियन्तु यज् जोष्ट्रींभ्यान्दधुरिन्द्रियं वंसुवनें वसुधेयंस्य वियन्तु यज् होतृंभ्यान्दधुरिन्द्रियं वंसुवनें वसुधेयंस्य वियन्तु यजैन्द्रियाणिं वसुवनें वसुधेयंस्य वियन्तु यज् सरंस्वत्या वनस्पितृष्यद्वं (देवं बर्हिर्देवीद्वर्शि देवी उषासांविश्वनां देवी जोष्ट्रीं देवी ऊर्जाहुंती देवा देवानां भिषजां वषद्वारेर्देवीस्तिस्रस्तिस्रो देविर्देव इन्द्रो नराशश्सों देव इन्द्रो वनस्पितिर्देवं बर्हिवारितीनान्देवो अग्निः स्विष्टकृद्देवान्। समिधाऽग्निन्देवं बर्हिः सरंस्वत्यश्विना सर्वं वियन्तु। द्वारंस्तिस्रः सर्ववियन्तु। अज इन्द्रमोजोऽग्निं परः सरंस्वतीम्। नक्तं पूर्वः सरंस्वति। अन्यत्र सरंस्वती। भिषक्पूर्वन्दुह इन्द्रियम्। अन्यत्रं दधुरिन्द्रियम्। सौत्रामण्याः स्तृतासुती। अञ्चन्त्ययं यजमानः ॥)॥———[१४]

अग्निम् होतांरमवृणीत। अय स्ंतास्ती यर्जमानः। पर्चन्पक्तीः। पर्चन्पुरोडाशान्। गृह्णन्ग्रहान्। बुध्नत्रिश्चिभ्याञ्छागु स्रिस्वत्या इन्द्रांय। बुध्नन्त्सरंस्वत्ये मेषिनन्द्रांयाश्विभ्याम्। बुध्निन्द्रांयर्ष्यभम्श्विभ्या सर्म्वत्ये। सूपस्था अद्य देवो वन्स्पतिरभवत्। अश्विभ्याञ्छागेन् सरंस्वत्या इन्द्रांय॥७३॥

सरंस्वत्ये मेषेणेन्द्रांयाश्विभ्यांम्। इन्द्रांयर्षभेणाश्विभ्याः सरंस्वत्ये। अक्षः स्तान्मंदस्तः प्रतिपच्ताग्रंभीषुः। अवींवृधन्त ग्रहैंः। अपातामश्विना सरंस्वतीन्द्रः सुत्रामां वृत्रहा। सोमान्त्सुराम्णंः। उपो उक्थामदाः श्रौद्विमदां अदन्। अवींवृधन्ताङ्गूषैः। त्वाम्द्यर्षं आर्षेयर्षीणान्नपादवृणीत। अय १ सुंतासुती यजंमानः। बृहुभ्य आ सङ्गंतेभ्यः। एष में देवेषु वसु वार्या यंक्ष्यत् इतिं। ता या देवा देवदानान्यदुंः। तान्यस्मा आ च शास्वं। आ च गुरस्व। इषितश्चं होत्रसीं भद्रवाच्यांय प्रेषितो मानुंषः। सूक्तवाकायं सूक्ता ब्रूंहि॥७४॥ इन्द्रांय यजंमानः सुष्त चं॥————[१५]

उशन्तंस्त्वा हवामह् आ नो अग्ने सुकेतुनाँ। त्वश् सोम महे भगन्त्वश् सोम् प्रचिकितो मनीषा। त्वया हि नेः पितरं सोम् पूर्वे त्वश् सोम पितृभिः संविदानः। बर्हिषदः पितर् आऽहं पितृन्। उपंहूताः पितरोऽग्निष्वात्ताः पितरः। अग्निष्वात्तानृतुमतो हवामहे। नराशश्से सोमपीथं य आशुः। ते नो अर्वन्तः सुहवां भवन्तु। शं नो भवन्तु द्विपदे शश्चतुंष्पदे। ये अग्निष्वात्ता येऽनंग्निष्वात्ताः॥७५॥

अर्होमुर्चः पितरंः सोम्यासंः। परेऽवंरेऽमृतांसो भवंन्तः। अधि ब्रुवन्तु ते अवन्त्वस्मान्। वान्यांयै दुग्धे जुषमांणाः कर्म्भम्। उदीरांणा अवंरे परं च। अग्निष्वात्ता ऋतुभिः संविदानाः। इन्द्रंवन्तो ह्विरिदं जुंषन्ताम्। यदंग्ने कव्यवाहन् त्वमंग्न ईडितो जांतवेदः। मातंली कव्यैः। ये तांतृपुर्देवृत्रा जेहंमानाः। होत्रावृधः स्तोमंतष्टासो अर्कैः। आऽग्ने याहि सुविदत्रेभिर्वाङ्। स्त्यैः कव्यैः पितृभिर्धर्मसिद्धेः। ह्व्यवाहंम् जरं पुरुप्रियम्। अग्निं घृतेनं ह्विषां सप्यन्। उपांसदङ्कव्यवाहं पितृणाम्। स नंः प्रजां वीरवंतीः समृण्वतु॥७६॥

अनंग्निष्वात्ता जेहंमानाः सप्त चं॥———[१६]

होतां यक्षदिडस्पदे। समिधानं महद्यशंः। सुषंमिद्धं वरेण्यम्। अग्निमिन्द्रं वयोधसम्। गायत्रीञ्छन्दं इन्द्रियम्। त्र्यविङ्गां वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्ष्च्छुचिंव्रतम्। तनूनपातमुद्भिदम्। यङ्गर्भमदितिर्द्धे॥७७॥

शुचिमिन्द्रं वयोधसम्। उष्णिह्ञ्छन्दं इन्द्रियम्। दित्यवाह्ङ्गां वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होतुर्यजं। होतां यक्षदीडेन्यम्। ईडितं वृंत्रहन्तंमम्। इडांभिरीड्यः सहंः। सोम्मिन्द्रं वयोधसम्। अनुष्टुभुञ्छन्दं इन्द्रियम्। त्रिवृत्सङ्गां वयो दर्धत्॥७८॥

वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षत्सुबर्ह्षिदम्ं। पूष्णवन्त्ममंत्र्यम्। सीदंन्तं ब्र्हिषि प्रिये। अमृतेन्द्रं वयोधसम्। बृह्तीञ्छन्दं इन्द्रियम्। पश्चांविङ्गां वयो दधंत्। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतांयक्ष्ट्रद्यचंस्वतीः। सुप्रायणा ऋतावृधंः॥७९॥

द्वारो देवीरहिंरण्ययीः। ब्रह्माण् इन्द्रं वयोधसम्। पङ्किञ्छन्दं इहेन्द्रियम्। तुर्यवाहुङ्गां वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होत्रयजं। होतां यक्षत्सुपेशंसे। सुशिल्पे बृंह्ती उभे। नक्तोषासा न दंरशते। विश्वमिन्द्रं वयोधसम्। त्रिष्टुभञ्छन्दं इन्द्रियम्॥८०॥

पृष्ठवाह्ङ्गां वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजी होतां यक्षुत्प्रचेतसा। देवानांमुत्तमं यशीः। होतांरा दैव्यां क्वी। स्युजेन्द्रं वयोधसम्। जगंतीञ्छन्दं इहेन्द्रियम्। अनुङ्गाहुङ्गां वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षत्पेशंस्वतीः॥८१॥

तिस्रो देवीर्हिर्ण्ययीः। भारतीर्बृह्तीर्म्हीः। पितृमिन्द्रं वयोधसम्। विराज्ञञ्छन्दं इहेन्द्रियम्। धेनुं गां न वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षत्सुरेतंसम्। त्वष्टांरं पृष्टिवर्धनम्। रूपाणि विभ्रंतं पृथंक्। पृष्टिमिन्द्रं वयोधसम्॥८२॥

द्विपदञ्छन्दं इहेन्द्रियम्। उक्षाणं गां न वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षच्छ्तक्रंतुम्। हिरंण्यपर्णमुक्थिनम्ं। र्शनां विभ्रंतं वृशिम्। भग्मिन्द्रं वयोधसम्। कुकुभञ्छन्दं इहेन्द्रियम्। वृशां वेहतं गां न वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होत्र्यजं। होतां यक्षत्स्वाहांकृतीः। अग्निं गृहपंतिं पृथंक्। वर्रुणं भेषजङ्कविम्। क्षुत्रमिन्द्रं वयोधसम्। अतिच्छन्दसञ्छन्दं इन्द्रियम्। बृहदंषभङ्गां

वयो दर्धत्। वेत्वाज्यंस्य होतुर्यजं॥८३॥

द्धे दर्धहतावृधं इन्द्रियं पेशंस्वतीर्वयोधसं वेत्वाज्यस्य होत्र्यंजं सप्त चं (इडस्पदें ऽग्निङ्गांयत्रीत्र्यविम्। शुचिव्रत्रु शुचिमुण्णिहंन्दित्यवाहम्। ईडेन्युर् सोमंमनुष्टुभंत्रिवृत्सम्। सुबर्ह्षदंममृतेन्द्रं बृह्तीं पश्चाविम्। व्यचंस्वतीः सुप्रायणा द्वारों ब्रह्माणंः पुङ्किमिह तुंर्यवाहम्। सुपेशंसे विश्वमिन्द्रंत्रिष्टुभं पष्टवाहम्। प्रचेतसा सयुजेन्द्रं जगंतीमिहानुङ्गाहम्। पेशंस्वतीस्तिस्रः पतिं विराजमिह धेनुन्न। सुरेतंसुन्त्वष्टांरं पुष्टिमिन्द्रं द्विपदंमिहोक्षाणुन्न। शतर्न्नतुं भगुमिन्द्रंङ्कुकुर्भमिह वृशात्र। स्वाहांकृतीः क्षुत्रमतिंच्छन्दसं बृहदंषुभङ्गां वयो दर्धदिन्द्रियमृषिं वसु नवं दुशेहेंन्द्रियमष्टं नव दश् गां न वयो दर्धदिडस्पदे सर्वं वेतु ॥)॥——[१७] समिद्धो अग्निः समिधां। सुषंमिद्धो वरेंण्यः। गायत्री छन्दं इन्द्रियम्। त्र्यविर्गीर्वयो दधुः। तनूनपाच्छुचिव्रतः। तनूपाच सरेस्वती। उष्णिक्छन्दं इन्द्रियम्। दित्यवाङ्गौर्वयो दधुः। इडांभिरग्निरीड्यः। सोमों देवो अमर्त्यः॥८४॥

अनुष्टुप्छन्दं इन्द्रियम्। त्रिवृत्सो गौर्वयो दधुः। सुबर्हिर्ग्निः पूषण्वान्। स्तीर्णबंहिरमंत्र्यः। बृह्ती छन्दं इन्द्रियम्। पश्चांविगीर्वयो दधुः। दुरो देवीर्दिशो महीः। ब्रह्मा देवो बृहुस्पतिः। पुङ्किश्छन्दं इहेन्द्रियम्। तुर्यवाङ्गोर्वयो दधुः॥८५॥ उषे यह्वी सुपेशंसा। विश्वं देवा अमंत्याः। त्रिष्टुप्छन्दं इन्द्रियम्। पृष्ठवाद्गौर्वयो दधुः। दैव्यां होतारा भिषजा। इन्द्रेण स्युजां युजा। जगंती छन्दं इहेन्द्रियम्। अनुङ्गान्गौर्वयो दधुः। तिस्र इडा सरंस्वती। भारती मरुतो विशः॥८६॥

विराद्धन्दं इहेन्द्रियम्। धेनुर्गौर्न वयो दधुः। त्वष्टां तुरीपो अद्भुतः। इन्द्राग्नी पृष्टिवर्धना। द्विपाच्छन्दं इहेन्द्रियम्। उक्षा गौर्न वयो दधुः। शमिता नो वनस्पतिः। सविता प्रसुवन्भगम्। कुकुच्छन्दं इहेन्द्रियम्। वृशा वेहद्गौर्न वयो दधुः। स्वाहां यज्ञं वरुणः। सुक्षत्रो भेषुजं करत्। अतिंच्छन्दाश्छन्दं इन्द्रियम्। बृहद्दंष्मो गौर्वयो दधुः॥८७॥ अमत्र्यस्तुर्य्वाङ्गोवयो दधुः॥८७॥ अमत्र्यस्तुर्य्वाङ्गोवयो दधुःविश्रो वृशा वेहद्गौर्न वयो दपुश्चत्वारि च॥———[१८]

वसन्तेन्र्त्नां देवाः। वसंविश्चवृतां स्तुतम्। रथन्तरेण् तेजंसा। ह्विरिन्द्रे वयों दधुः। ग्रीष्मेणं देवा ऋतुनां। रुद्राः पंश्चदशे स्तुतम्। बृह्ता यशंसा बलम्ं। ह्विरिन्द्रे वयों दधुः। वर्षाभिर्ऋतुनांऽऽदित्याः। स्तोमें सप्तदशे

स्तुतम्॥८८॥

वैरूपेणं विशोजंसा। ह्विरिन्द्रे वयों दधः। शार्देन्र्तनां देवाः। एकविर्श ऋभवंः स्तुतम्। वैराजेनं श्रिया श्रियम्ं। ह्विरिन्द्रे वयों दधः। हेमन्तेन्र्त्नां देवाः। म्रुतंस्त्रिण्वे स्तुतम्। बलेन् शक्वरीः सहंः। ह्विरिन्द्रे वयों दधः। शैशिरेण्र्त्नां देवाः। त्रयस्त्रिर्शेऽमृतः स्तुतम्। स्त्येनं रेवर्तीः क्षुत्रम्। ह्विरिन्द्रे वयों दधः॥ रेवर्तीः

स्तोमें सप्तद्शे स्तुत॰ सहों ह्विरिन्द्रे वयों दधुश्चत्वारिं च (वृस्न्तेनं ग्रीष्मेणं वृर्षाभिः शार्देनं हेम्न्तेनं शैश्विरेण षट् ॥)॥———[१९]

देवं ब्र्हिरिन्हंं वयोधसम्। देवन्देवमंवर्धयत्। गायत्रिया छन्दंसेन्द्रियम्। तेज इन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वेतु यजं। देवीर्द्वारों देविमन्द्रं वयोधसम्। देवीर्देवमंवर्धयन्। उण्णिहा छन्दंसेन्द्रियम्। प्राणिमन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वियन्तु यजं॥९०॥

देवी देवं वंयोधसम्। उषे इन्द्रमवर्धताम्। अनुष्टुभा

छन्दंसेन्द्रियम्। वाच्मिन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वीतां यजं। देवी जोष्ट्री देविमन्द्रं वयोधसम्। देवी देवमंवर्धताम्। बृह्त्या छन्दंसेन्द्रियम्। श्रोत्रमिन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वीतां यजं॥९१॥

देवी ऊर्जाहुंती देविमन्द्रं वयोधसम्। देवी देवमंवर्धताम्। पृङ्ग्या छन्दंसेन्द्रियम्। शुक्रमिन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवनं वसुधेयंस्य वीतां यजं। देवा दैव्या होतांरा देविमन्द्रं वयोधसम्। देवा देवमंवर्धताम्। त्रिष्टुभा छन्दंसेन्द्रियम्। त्विषिमिन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवनं वसुधेयंस्य वीतां यजं॥९२॥

देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवीर्वयोधसम्। पितृमिन्द्रंमवर्धयन्। जगत्या छन्दंसेन्द्रियम्। बलुमिन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवनें वसुधेयंस्य वियन्तु यजं। देवो नराशश्सों देविमन्द्रं वयोधसम्। देवो देवमंवर्धयत्। विराजा छन्दंसेन्द्रियम्। रेत इन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवनें वसुधेयंस्य वेतु यजं॥९३॥ देवो वनस्पतिर्देविमिन्द्रं वयोधसम्। देवो देवमंवर्धयत्। द्विपदा छन्दंसेन्द्रियम्। भगमिन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वेतु यजं। देवं ब्रुहिर्वारितीनान्देविमन्द्रं वयोधसम्। देवन्देवमंवर्धयत्। कुकुभा छन्दंसेन्द्रियम्। यश् इन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वेतु यजं। देवो अग्निः स्विष्टकृद्देविमन्द्रं वयोधसम्। देवो देवमंवर्धयत्। अतिंच्छन्दसा छन्दंसेन्द्रियम्। क्षत्रिमन्द्रे वयो दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वेतु यजं। दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वेतु यजं॥ दर्धत्। वसुवने वसुधेयंस्य वेतु यजं॥ दर्धत्।

वियन्तु यर्ज वीतां यर्ज वीतां यर्ज वेतु यर्ज वेतु यर्ज पश्चं च (देवं ब्र्हिर्गायित्रिया तेर्जः। देवीर्द्वारं उण्णिहाँ प्राणम्। देवी देवमुषे अनुष्ठभा वाचमैं। देवी जोष्ट्रीं बृह्त्या श्रोत्रम्। देवी ऊर्जाहुंती पृङ्क्षा श्रुक्रम्। देवा दैव्या होतांरा त्रिष्ठभा त्विषिमैं। देवीस्तिस्रस्तिस्रो देवीः पितं जगंत्या बलमैं। देवो नराशरसो विराजा रेतः। देवो वनस्पतिंद्विपदा भगमैं। देवं ब्र्हिवर्गितीनाङ्क्षुभा यर्थः। देवो अग्निः स्विष्टकृदितिंच्छन्दसा क्षुत्रम्। वेतु वियन्तु चृतुर्वीतामेको वियन्तु चृतुर्वैत्ववर्धयदवर्धयः श्रुत्र्रंवर्धतामेकोऽवर्धयः श्रुत्र्रंवर्धयत् ॥)॥[२०] स्वाद्वीन्त्वा सोमः सुरावन्तः सीसेन मित्रोऽसि यद्देवा होतां यक्षत्सिमिधेन्द्रः सिमेंद्व

इन्द्र आचंर्षणिप्रा देवं बुर्हिर्होतां यक्षत्समिधाऽग्निः समिद्धो अग्निरंश्विनाऽश्विनां

ह्विरिन्द्रियन्देवं बर्हिः सरेस्वत्यग्निम्द्योशन्तो होतां यक्षिद्विडस्पदे सिमद्धो अग्निः सिमधां वस्नतेन्त्नां देवं बर्हिरिन्द्रं वयोधसं विश्वातिः॥२०॥
स्वाद्वीन्त्वाऽमींमदन्त पितरः साम्राज्याय पूतं पवित्रेणोषासानक्ता बदेरैरधांतान्देव इन्द्रो
वनस्पतिः पष्ठवाहृङ्गान्देवी देवं वयोधसं चतुर्नवितिः॥९४॥
स्वाद्वीन्त्वां वेतु यजं॥

हरिः ओम्॥ ॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे द्वितीयाष्टके षष्ठः प्रपाठकः समाप्तः॥

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

 ${\sf GitHub: \ http://stotrasamhita.github.io \ | \ http://github.com/stotrasamhita.github.io}$

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/